

Asia: VN/24846/2023

Valtion tutkimus- ja kehittämisrahoituksen käytön monivuotinen suunnitelma

Yleiset kysymykset

Onko suunnitelmassa ja sen linjauksissa tunnistettu olennaiset asiat?

Osittain kyllä. Suunnitelmassa on useita tieteen ja perustutkimuksen kannalta myönteisiä kannanottoja ja niiden vahvistamiseen viittavia kirjauksia, mutta suunnitelma on kuitenkin huomattavasti enemmän teknologia- kuin tiede- ja perustutkimusmyönteinen. Suunnitelmalla pyritään osaamisen lisäämiseen ja korkeasti koulutetun T&K-henkilöstön lisäämiseen yksityissektorilla. Suunnitelmassa korostetaan eri toimialojen ja sektoreiden yhteistyön lisäämistä, mikä on myös tärkeää. Suunnitelma on kuitenkin epätasapainoinen eikä huomioi riittävästi perustutkimuksen ja sitä tekevien organisaatioiden merkitystä yhteiskunnassa ja osaamista ja hyvinvointia lisäävässä ekosysteemissä.

Miten suunnitelma vaikuttaa sektorinne ja/tai organisaationne toimintaan?

TSV:n edustamat toiminnot puuttuvat suunnitelmasta. Kun puhutaan tutkimusinfrastruktuurien merkityksestä tieteen uudistumisessa ja uuden osaamisen tuottamisessa, tulisi tunnistaa myös tutkimusperustaisen luotettavan tiedon jakamisen ja sitä kautta hyödyntämismahdollisuuksien kasvun merkitys T&K-toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tieteellinen julkaisutoiminta tulee tunnistaa osaksi tutkimusinfrastruktuurien kokonaisuutta, koska julkaisutoiminnalla ja tieteellisten julkaisujen avoimella saatavuudella ja saavutettavuudella on oleellinen rooli uuden tiedon ja osaamisen tuottamisessa ja jakamisessa ja siten myös uusien innovaatioiden syntyisessä. TSV:n kehittämät ja ylläpitämät Journal.fi ja Edition.fi ovat kansallisia korkeatasoisia ja yhteiskäyttöisiä sekä erittäin kustannustehokkaita julkaisuinfrastruktuureja. Kyseiset infrastruktuurit tunnetaan hyvin myös kansainvälisesti ja ovat huomattava kiinnostuksen kohde erityisesti voittoa tavoittelemattomina yhteiskäyttöisinä ratkaisuin. Tähän asti julkaisuinfrastruktuurit on sivuutettu useista kommentteistamme huolimatta TKI-rahoitusta koskevilla linjauksilla ja suunnitelmissa. Toivomme, että tässä suunnitelmassa esitetty rahoitus temaattisille tutkimusinfrastruktuureille koskisi myös julkaisuinfrastruktuureja ja muita mahdollisia tutkimustoiminnan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä lisääviä infrastruktuureja.

Huomiot suunnitelman linjauksiin

Yhteistyö on Suomen T&K-toiminnan vahvuus

Suunnitelmassa korostetaan eri toimialojen ja sektoreiden yhteistyön lisäämistä, mikä on myös tärkeää. Suunnitelma on kuitenkin epätasapainoinen eikä huomioi riittävästi perustutkimuksen ja sitä tekevien organisaatioiden merkitystä yhteiskunnassa ja osaamista ja hyvinvointia lisäävässä ekosysteemissä.

Yritysten kunnianhimoisen T&K-toiminnan lisääntyminen vauhdittaa talouskasvua

- **Yritysten T&K-investoinnit kasvuun**
- **Uusia yrityksiä T&K-toimintaan**

Yritystoimintaan kohdistuvien tavoitteiden toteutuminen edellyttää vahvaa perustutkimusta ja sen tuottamaa korkeatasoista tutkimustietoa. Tätä suunnitelmassa ei huomioida.

T&K-osaaminen lisääntyy ja T&K-osaajien määrä kasvaa julkisella ja yksityisellä sektorilla tuottavuuskasvun tueksi

- **Uutta tietoa tuottava T&K-toiminta**
- **Tutkijanurat vahvistuvat julkisella ja yksityisellä sektorilla**

Linjaus on oikeansuuntainen; yksityisellä sektorilla tarvitaan lisää korkeasti koulutettuja T&K-osaajia. Osaajien määrä ei kuitenkaan korvaa korkeaa tieteellistä laatua, joka on vielä tärkeämpi tekijä tuottavuuskasvun aikaansaamiseksi.

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit lisäävät Suomen houkuttelevuutta

- **Strategisia vahvuusaloja tukevat infrastruktuurit**
- **Suurteholaskennan kapasiteetin päivittäminen**

Korkeatasoiset tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurit ovat ehdoton edellytys Suomen tieteen menestykselle ja houkuttelevuudelle kansainvälisesti. ”. Miten vahvuusalueet määritellään tutkimus- ja teknologiainfrastruktuurien osalta? Suunnitelma myös unohtaa tutkimusprosessin ne osat, joilla on suuri merkitys tieteen tulosten tunnettuudelle ja saatavuudelle. Kun puhutaan tutkimusinfrastruktuurien merkityksestä tieteen uudistumisessa ja uuden osaamisen tuottamisessa, tulisi tunnistaa myös tutkimusperustaisen luotettavan tiedon jakamisen ja sitä kautta hyödyntämismahdollisuuksien kasvun merkitys T&K-toiminnalle asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa. Tieteellinen julkaisutoiminta tulee tunnustaa osaksi tutkimusinfrastruktuurien kokonaisuutta, koska julkaisutoiminnalla ja tieteellisten julkaisujen avoimella saatavuudella ja saavutettavuudella on oleellinen rooli uuden tiedon ja osaamisen tuottamisessa ja jakamisessa ja siten myös uusien innovaatioiden syntymisessä. TSV:n kehittämät ja ylläpitämät Journal.fi ja Edition.fi ovat kansallisia korkeatasoisia ja yhteiskäyttöisiä sekä erittäin kustannustehokkaita julkaisuinfrastruktuureja. Kyseiset infrastruktuurit tunnetaan hyvin myös kansainvälisesti ja ovat huomattava kiinnostuksen kohde erityisesti voittoa tavoittelemattomina yhteiskäyttöisinä ratkaisuin. Tähän asti julkaisuinfrastruktuurit on sivuutettu useista kommentteistamme huolimatta

TKI-rahoitusta koskevilla linjauksilla ja suunnitelmissa. Toivomme, että tässä suunnitelmassa esitetty rahoitus temaattisille tutkimusinfrastruktuureille koskisi myös julkaisuinfrastruktuureja ja muita mahdollisia tutkimustoiminnan vaikuttavuutta ja näkyvyyttä lisääviä infrastruktuureja.

Kansainvälinen yhteistyö ja kansainvälisen T&K-rahoituksen hyödyntäminen lisääntyvät

- EU:n T&K-yhteistyö
- Muu kansainvälinen T&K-yhteistyö

Suomessa toimii korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten lisäksi useita tiede- ja tutkimusorganisaatioita, jotka ovat menestyksekkäästi osallistuneet EU-hankkeisiin EU-rahaa ja tehneet suomalaista innovaatio-osaamista, tiedeyhteisön monimuotoisuutta ja yhteiskehittämistä tunnetuksi. Vastinrahoituksen puute vaikeuttaa näiden organisaatioiden osallistumista EU-hankkeisiin ja siten EU-rahoitusta jää Suomeen ja suomalaisille yrityksille saamatta. Nämä organisaatiot tulisi tunnustaa EU-vastinrahoituksen piiriin kuuluviksi tutkimusorganisaatioiksi. Tämä edistäisi Suomen ja suomalaisten yritysten kilpailukykyä Euroopan T&K-rahoitusmarkkinoilla ja loisi tasavertaiset mahdollisuudet osallistua EU-hankerahoituksen hankintaan.

T&K-toiminnan strategiset valinnat rakentavat Suomen tulevaisuuden menestystä

Jää epäselväksi, miten strategiset valinnat määritellään ja mihin ne perustuvat - kulloiseenkin hallitusohjelmaan ja poliittiseen päätöksentekoon vai T&K-toiminnan asiantuntijoiden analyyseihin ja T&K-toiminnan monimuotoisuuden ymmärtämiseen?

Huomiot muihin suunnitelman osioihin:

Mahdolliset huomiot suunnitelman seurantaan (luku 4)

Suunnitelmassa todetaan, että "vaikuttavuuden seurannan suunnittelussa ja toteuttamisessa tehdään yhteistyötä tieteellisten organisaatioiden ja esimerkiksi datahuoneen kanssa". Toivottavasti tämä toteutuu. Olisi hyödyllistä aidosti kuunnella ja huomioida korkeakoulu- ja tiedeyhteisön asiantuntijoita ja luoda seuranta sellaiseksi, että se tuottaisi myös tietoa mahdollisista suunnitelman korjaus- ja tarkistustarpeista ja keinoista tehdä niitä.

Mahdolliset huomiot TKI-toimintaympäristön kehittämiseen (luku 5)

-

Ryynänen-Karjalainen Lea
Tieteellisten seurain valtuuskunta